

OPKM iskolai könyvtári webinarium
12. Bibliográfiai hivatkozás internetes forrásokra - feladatok
Részben kitöltött „MUNKATANKÖNYV”
2020.07.29.

Műhelyvezető: Dömsödy Andrea
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
A program honlapja: <http://www.opkm.hu/webi>

A munkatankönyvben való navigációhoz használják ezt a tartalomjegyzéket!
Ugyanabban a fájlban dolgozik mindenki, így a már benne lévő dolgokat ne töröljük, vágjuk, csak másoljuk, ha szükséges.

Tartalomjegyzék

1. BLOKK - alapok – ismétlés.....	2
Az interneten elérhető forrásokra való bibliográfiai hivatkozás alapelvei	2
Problémák, amik a diákokat akadályozhatják.....	3
Mi segít?.....	3
Hogyan?- Sablonok.....	4
Típushibák.....	5
Jelölések.....	6
2. BLOKK - feladatok.....	6
1. Feladat: Wikipédia - vagyis lexikonszócikk.....	6
2. Feladat: Írás szerzővel, bennfoglaló műként	7
3. Feladat: Írás szerző nélkül, ajánlott idézéssel.....	7
4. Feladat: folyóiratcikk - teljes lapszám linkkel.....	7
5. Feladat: Tanulmánykötetben.....	8
5. Feladat: Szakdolgozat, disszertáció... ..	8
6. Feladat: Videó adatbázisból.....	8
7. Feladat: videó rajta lévő adatokkal	9
8. Feladat: prezentáció	9
9. Feladat: online tankönyv fejezete	9
Felhasznált irodalom.....	10
Képek forrása	10
3. BLOKK - visszajelzés.....	10

1. BLOKK - alapok – ismétlés

Ki - Mit - Mikor - Hol - (Mennyit)?

Az interneten elérhető forrásokra való bibliográfiai hivatkozás alapelvei

- **csak URL soha** nem elegendő
  - sőt egyes hivatkozási sablonok ezt nem is kérik
- **ugyanúgy** kell, mint minden más hordozón megjelenő forrást
- vannak az online megjelenésből fakadó speciális adatok
  - mint ahogy más dokumentumtípusnak is
- **tartsuk szem előtt a hivatkozás célját**
  - azonosítható, tájékoztató: ki, mit, mikor
    - ez segíti a gyors értékelést
  - megtalálható: hol
    - ez segíti a megtalálást
      - Online forrás esetén közvetlenül is (URL)
      - a bennfoglaló mű, kiadó pedig a felkutatást segíti
- **dokumentumtípusnak megfelelő adatok +**
  - + URL, Utolsó letöltési dátum
  - + adatbázis
  - + DOI
    - digital object identifier (digitális objektum-azonosító) - ISO
    - hely/linkfüggetlen azonosítást teszi lehetővé
    - regisztrációs ügynökségen keresztül (Mo: MTAK)

Problémák, amik a diákokat akadályozhatják

- a **dokumentumtípus** azonosítása, így a megfelelő hivatkozási sablon kiválasztása
  - periodikus / önálló / részdokumentum?
- a **nem minőségi** források használata
  - mert azok bibliográfiai adatai ritkán találhatók meg
    - vagy hagyományos értelemben nincs is (pl. fórumbejegyzés)
  - neten könnyen találhatunk ilyeneket
  - nem kell mindent használni, amit megtalálunk
    - ha érdekes infót találunk, keressünk róla megbízható, minőségi forrást
- **nem igényes formában** publikált források
  - minőségi források is gyakran adathiányosak
  - az online publikálás formája kialakulóban...

Mi segít?

- **Az adatok megtalálását**
  - Impresszum, Rólunk, Kapcsolat, lábléc
- **A dokumentumtípus beazonosítását**
  - periodicitás felismerése
    - Archívum (1. szám, 2. szám...)
    - URL struktúrája
  - részdokumentum felismerése
    - nincs szerző, nincs cím
    - lehet, hogy nem az elején vagyok
    - URL
    - menük, tartalomjegyzék

Hogyan?- Sablonok

- Az egyes publikációs/hivatkozási stílusok ebben különösen eltérnek.
- Önálló mű
  - Szerzőség (év): Cím. Alcím. Hely, Kiadó, Terjedelem, URL, Utolsó letöltés
- Periodikában
  - Szerző (év): Cím. Alcím. In: Folyóirat címe, Száma, Oldalszáma, URL, Utolsó letöltés
- Nem periodikában
  - Szerző (év): Cím. Alcím. In: Szerkesztő, Bennfoglaló mű adatai, Oldalszáma, URL, Utolsó letöltés
  - Szerző (év): Cím. Alcím. In: Szerkesztő, Bennfoglaló mű címe, Alcím, Hely, Kiadó, Oldalszám, URL, Utolsó letöltés

Példák

APA article from a database	Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (Year). Title of article. <i>Title of Periodical, volume number(issue number), pages.</i> DOI
APA Website	Author, A. A., & Author, B. B. (Date of publication). Title of document. Retrieved date, from name of Website, http://Web address
MLA article from a database	Author, First name. "Title of Article." <i>Title of Journal Volume.Issue (Year): pages.</i> Name of database. Web. Date of access.
MLA Website	Editor, author, or compiler name. <i>Name of Site. Version number. Institution/organization affiliated with the site, date of resource creation.</i> Web. Date of access.

1. ábra: Segédlet két hivatkozási stílusban

Segédlet a források pontos megjelöléséhez, a bibliográfiai hivatkozáshoz

Önálló mű szerzővel	
nyomtatott	Jókai Mór: Rab Ráby. Bp., Akadémiai, 1965. 526 p. - Az adatokat a címlapról vedd!
alapsablon	szerző: cím. hely, kiadó, év, terjedelem
netes	Jókai Mór: Rab Ráby. Bp., Neumann Kht., 2001. URL: http://mek.oszk.hu/05700/05713/index.phtml Utolsó letöltés: 2015.04.08. alapsablon + URL: webcím, Utolsó letöltés: dátuma - Tényleg önálló? Nem egy fejezet? - A kiadó a honlapért, műért tartalmilag felelős intézmény, esetleg személy. - A hely a kiadó székhelye, postacíme szerinti település.
szerző nélkül	
nyomtatott	Adaptációk. Film és irodalom egymásra hatása. Szerk.: Gács Anna - Gelencsér Gábor. Bp., József Attila Kör-Kijárat, 2000. 208 p. - Másból is előfordulhat, hogy több szerző, több cím vagy több kiadó van.
alapsablon	cím. Szerk./ Vál./ Gyűj. név. hely, kiadó, év, terjedelem
netes	Digitális Irodalmi Akadémia. Vez. Szerk. Radics Péter. Bp., Petőfi Irodalmi Múzeum, 1998-. URL: http://www.pim.hu/object.c55c8a86-a767-4882-aae9-b00e5d5ac094.ivy Utolsó letöltés: 2015.04.08. alapsablon + URL: webcím, Utolsó letöltés: dátuma - Teljes honlapoknál, adatbázisoknál a megjelenés éve lehet egy időtartam is. Pl.: 2005-2006, vagy ha még nem zárták le: 2008-

2. ábra: Online és nyomtatott források hivatkozásának összehasonlítása, példával és nyilakkal segítve

Típushibák

- **Rossz URL**
  - pl. az impresszumé, tartalomjegyzéké (az adatok kutatása közben már nem a cikkben állunk, amikor az URL-t bemásoljuk)
- **URL kiemelése**
  - az aláhúzás, más színnel írás egy szövegben erős kiemelés, miközben nem az URL a legfontosabb gondolat - remélhetőleg
  - de vannak alkalmazások, ahol nem tudjuk durva formázás nélkül élő linknek megtartani :(
- **adathiány jelölése**
  - a megjelenési idő szigorúan kötelező adat, jelölni kell, ha nincs: é.n. / s.a
  - a többit is érdemes: h.n., k.n.
  - a szerző nélküliséget viszont nem kell jelölni, hiszen az nem feltétlenül adatközlési hiány

Jelölések

- nincs szabvány, egység
- Egy jegyzéken belül legyen egységes!
- elterjedtek:
  - link:
    - URL: / <> / web:
  - Utolsó letöltés ideje:
    - Utolsó letöltés: / Letöltés: / ( ) / [ ] / Megtekintve:

2. BLOKK - feladatok

Alapvetően azt tanácsoljuk, hogy a diákokat ne kiragadott példák segítségével készítsük fel a könyvtárhasználatra, hivatkozásra. Itt azért többnyire azok lesznek, hogy állatorvosi lovakkal is foglalkozzunk

MAI ÓRÁNK TÉMÁJA: Széncinege viselkedése

Képzeljük el, hogy az alábbiakban adott linkeken lévő forrásokat használtuk. Most el kellene készíteni a pontos irodalomjegyzéket.

Figyelem! Minden részfeladatnál az alábbiak szerint dolgozzanak:

- Új ablakba nyissa meg a linket, hogy ez a feladatlap megmaradjon! Az ablakok/taskok váltásával tud a forrással és a feladatlappal egyszerre dolgozni.
- Ha nem akar sok időt tölteni a formázással, akkor használja az irányított beillesztést! (GDrive-ban: CTRL+Alt+V)
- Válasszon egy számot, ahol még nem villog kurzor és oda írjon, hogy ne akadjon össze más valaki válaszával!

1. Feladat: Wikipédia - vagyis lexikonszócikk

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9ncinege>

	Az irodalomjegyzék egy tétele
1.	Széncinege. (2020.05.25.) In: Wikipédia. A szabad enciklopédia. h.n. < https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9ncinege > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- „A szabad enciklopédia” – szlogen vagy alcím?
- h.n. – kiírjuk?

2. Feladat: Írás szerzővel, bennfoglaló műként

<https://www.agraroldal.hu/a-szencinege-sotet-enje.html>

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Szélesi Ferenc (2019.09.17.): A szencinege sötét oldal. In: Bohács Ádám (szerk.): Agrárodal. Minden, ami mezőgazdaság. Gödöllő, Maculatura Professzorok Kft., < https://www.agraroldal.hu/a-szencinege-sotet-enje.html > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	Szélesi Ferenc (2019.09.17.): A szencinege sötét oldal. Gödöllő, Maculatura Professzorok Kft., < https://www.agraroldal.hu/a-szencinege-sotet-enje.html > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
3.	
4.	

Problémafelvetés:

- „Minden, ami mezőgazdaság” – szlogen vagy alcím

3. Feladat: Írás szerző nélkül, ajánlott idézéssel

<https://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-parmaj>

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Szencinege.(2020) In: Magyarország madarai. Bp., Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, < https://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-parmaj > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- 2020 – a művön nincs rajta csak az ajánlott hivatkozásban

4. Feladat: folyóiratcikk - teljes lapszám linkkel

http://epa.oszk.hu/02900/02930/00102/pdf/EPA02930_elet_es_tudomany_2015_02.pdf

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Máthé Orsolya - Batáry Péter (2015): Énekesmadarak esete egy parazitával. In: Élet és Tudomány, 2. sz., 38-40. p. < http://epa.oszk.hu/02900/02930/00102/pdf/EPA02930_elet_es_tudomany_2015_02.pdf > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- Melyik cikk, amit használtunk? A link ebben nem segít. Vagyis itt különösen fontos a pontos hivatkozás.

5. Feladat: Tanulmánykötetben

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_HAJB_DERI_1994/?query=sz%C3%A9ncinege&pg=8&layout=s

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Juhász Lajos - Vas András (1996): Odúlakó madárfajok populációdinamikai változása és diverzitása egy mesterséges fészekodútelepen Debrecen-Nagycsérén. In: Módy György - V. Szathmáry Ibolya (szerk.): A Debreceni Déri Múzeum évkönyve. 1994. (Debreceni Déri Múzeum kiadványai, LXXI.) Debrecen, 7-23. p., < https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_HAJB_DERI_1994/?query=sz%C3%A9ncinege&pg=8&layout=s > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- A megjelenési év és a címben szereplő évszám más!
- A bennfoglaló mű a kenyérmorzsával található meg.
- Nem a Hungaricana a kiadó, és nem is annak kiadója.

5. Feladat: Szakdolgozat, disszertáció...

https://szie.hu/file/tti/archivum/Bereczki_Krisztina_ertekezes.pdf

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Bereczki Krisztina (2017): A madarak szerepe a hernyókártevők elleni védekezésben, tölgyesekben. Doktori (PhD) értekezés. Gödöllő, SZIE Környezettudományi Doktori Iskola, 103 p. < https://szie.hu/file/tti/archivum/Bereczki_Krisztina_ertekezes.pdf > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- Záródolgozatoknál szükséges a műfaj, akkor is, ha nincs a címlapon, hiszen nagyon fontos, hogy nem publikált dokumentum a hagyományos értelemben. Semmilyen lektoráláson nem ment át.

6. Feladat: Videó adatbázisból

https://macaulaylibrary.org/asset/200855141#_ga=2.34149281.1077405171.1592409182-55166120.1592409182

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Wiesmann, Christian (2019.06.14.): Great Tit. Great. In: Macaulay Library, Cornell University, 2:07 min < https://macaulaylibrary.org/asset/200855141#_ga=2.34149281.1077405171.1592409182-55166120.1592409182 >

	55166120.1592409182> Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

7. Feladat: videó rajta lévő adatokkal

<https://www.youtube.com/watch?v=9nlUAumo9do>

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Berta Enikő (írta és rend., 2011): Nagyvárosi madarak. CuttingRoom, 23:54 min, < https://www.youtube.com/watch?v=9nlUAumo9do > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- A címet az adatbázisból vagy a dokumentumról vegyük?

8. Feladat: prezentáció

<https://prezi.com/meufdzvevdtq/erdo-tarsulasok/>

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Kovács Eszter - Mohari Laura - Orsós Viktória (é.n.): Erdő társulások. h.n., k.n. < https://prezi.com/meufdzvevdtq/erdo-tarsulasok/ > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	
3.	

Problémafelvetés:

- Nem a feltöltő a szerző, hanem aki a dokumentumon van.

9. Feladat: online tankönyv fejezete

https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetismeret_5/lecke_03_001

Az irodalomjegyzék egy tétele	
1.	Állatok a ház körül.(é.n.) In: Természetismeret 5. Bp., Oktatási Hivatal, < https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetismeret_5/lecke_03_001 > Utolsó letöltés: 2020.06.18.
2.	

Felhasznált irodalom

Dömsödy Andrea (2014): Az interneten elérhető forrásokra való hivatkozás tanítása. Tantervek, tankönyvek, sablonok, módszertani ötletek. In: Dán Krisztina – Fehér Miklós (szerk.): Korszerű könyvtár, Finanszírozás – gyarapítás – menedzsment, Bp., Raabe Klett, B 5.17, 30 p.

Képek forrása

1. APA Writing Style and Citation Format. (2018.09.08.) h.n., Querilla Marketing, URL: <https://www.querillamarketing.com/blog/apa-writing-style-assistance/> Utolsó letöltés: 2020.03.24.

2. Dömsödy Andrea – Rónyai Tünde (összeáll., 2015.04.12.): Segédlet a források pontos megjelöléséhez, a bibliográfiai hivatkozáshoz, Bp., KTE, URL: http://www.ktep.hu/sites/default/files/hivatkozas_segedlet.pdf Utolsó letöltés: 2020.03.24.

3. BLOKK - visszajelzés

Kérjük, ossza meg velünk véleményét az alábbi kérdőíven: